

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY

ul. Głowackiego 28 , 10-448 OLSZTYN ☎ 089/522 79 00, fax. 522 79 01, e-mail: olwu@praca.gov.pl

ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE NA WARMII I MAZURACH W I PÓŁROCZU 2007

OLSZTYN LIPIEC 2007

Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie danych statystycznych w druku dozwolone jest wyłącznie z podaniem źródła.

**Opracował:
dr Alfred Czesła
Socjolog**

**Wojewódzki Urząd Pracy
ul. Głowackiego 28
10 – 448 Olsztyn
tel. 089/5227936
fax. 089/5227901**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. BEZROBOTNI WEDŁUG GRUP ZAWODÓW	6
II. OFERTY PRACY WEDŁUG GRUP ZAWODÓW	13
III. ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE	18
3.1. Zawody nadwyżkowe	19
3.2. Zawody wykazujące równowagę na rynku pracy	21
3.3. Zawody deficytowe	22
3.4. Szansa uzyskania oferty pracy w zawodzie	24
ZAKOŃCZENIE	27

WSTĘP

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8, ust. 1 pkt. 3 i art. 9, ust. 1 pkt 9) sporządzanie analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy.

Monitoring zawodów to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno - zawodowym. Stanowi on podstawę do formułowania ocen, wniosków, a także prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów kształcenia zawodowego. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest szczególnie potrzebny dla lokalnych instytucji edukacyjnych oraz przy opracowywaniu programów szkoleniowych dla osób bezrobotnych.

Wdrożenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwala w szczególności na:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na wojewódzkim rynku pracy;
- stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo - kwalifikacyjnych w układzie regionalnym;
- wytyczenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych, zapewniając ich większą efektywność;
- bieżącą korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego – dotyczy władz oświatowych oraz dyrekcje szkół;
- usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów szczególnie potrzebnych na lokalnym rynku pracy;
- ułatwienie realizacji programów aktywizujących osoby długotrwale bezrobotne w celu promowania i motywowania ich do ponownego zatrudnienia.

Źródłem informacji do opracowania raportu:” Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych na Warmii i Mazurach w I półroczu 2007 roku” są:

- Załącznik 2 do sprawozdania MPiPS-01 – „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan na I półrocze 2007 roku”

oraz

- Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS -01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za I półrocze 2007 roku”.

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy opracowano posługując się nazwami grup zawodów i specjalności zgodnymi z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2004r., nr 265, poz. 2644).

Analizą objęto grupy wielkie (kod 1-cyfrowy) i zawody oraz specjalności (kod 6 – cyfrowy).

Prezentowane w raporcie dane pokazują, jaki procent osób w danej grupie zawodowej może liczyć na w miarę szybkie zatrudnienie. Dokonano tego na podstawie wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy i wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów oraz wskaźnika struktury bezrobotnych według zawodów.

Ranking obejmuje 1313 zawodów i specjalności, które zostały podzielone na 11 dużych grup. To rozróżnienie na wielkie grupy zawodów i specjalności ma charakter analityczny i służy uzyskaniu większej przejrzystości prezentowanej pracy.

Opracowany ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych adresowany jest do wszystkich podmiotów i partnerów rynku pracy szczebla wojewódzkiego, powiatowego i miejsko-gminnego.

Prezentowane opracowanie składa się z trzech uzupełniających się części. W części pierwszej przedstawiono bezrobotnych według grup zawodów: stan na 30.VI. 2007 roku. Druga część dotyczy struktury ofert pracy według grup zawodów w omawianym okresie. Zawodom deficytowym i nadwyżkowym poświęcono część trzecią. Całość rozważań zamyka zwięzłe zakończenie zawierające najważniejsze refleksje wynikające z przeprowadzonej analizy.

I. BEZROBOTNI WEDŁUG GRUP ZAWODÓW

Stałą częścią sprawozdawczości o rynku pracy jest struktura i liczba bezrobotnych według zawodów i specjalności.

Na koniec I półrocza 2007 roku bez pracy było 19,6% osób, to jest 101 708 zawodowo czynnych mieszkańców Warmii i Mazur. To o 30 805 osób mniej, czyli o 5,1 punktu procentowego niż w porównywalnym okresie roku ubiegłego. W tym czasie spadek dla całego kraju wyniósł 3,6 punktu procentowego. Obserwujemy, zatem większą dynamikę zmniejszenia wskaźnika stopy bezrobocia w regionie niż w kraju..

Jednak stopa bezrobocia (19,6%) w województwie warmińsko – mazurskim nadal jest najwyższa w kraju – dla całej Polski wynosiła ona 12,4%

W analizowanym okresie wśród ogółu warmińsko-mazurskich bezrobotnych 80 482 osoby (79,1,0%) posiadało wyuczony zawód (specjalność).

W porównaniu do stanu z końca I półrocza 2006 roku odnotowano wśród tej populacji spadek o 26 221 osób (o 24,6%). Względny spadek był, zatem silniejszy niż odnotowany w poprzednim czasookresie wśród całej populacji bezrobotnych (o 23,2%).

Zbiorowość bezrobotnych nie posiadających zawodu, tzw. „ grupa bez zawodu” spadła z 25 810 osób (stan w końcu I półrocze 2006r) do 21 226 osób (stan w końcu I półrocza 2007r.), czyli o 4 584 osoby (o 17,8%) Bezrobotni nie posiadający zawodu/specjalności stanowili w końcu I półrocza 2007r jedną piątą (21,0%) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (w końcu I półrocza 2006r - 19,5%).

W strukturze bezrobotnych bez zawodu najczęściej było kobiet - 21 777 osób, tj. 64,9% ogółu. W stosunku do poprzedniego czasookresu odnotowano ich spadek w liczbach bezwzględnych o 2 545 osób i wzrost, mierzony w odsetkach, o 4,9%.

Wśród bezrobotnych, podobnie jak w latach poprzednich, największą grupę stanowią osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i niższe - 38,0% oraz zasadnicze zawodowe – 31,0% ogółu zarejestrowanych w urzędach pracy – **patrz tabela 1**. Co piąty (20,0%) bezrobotny legitymował się świadectwem ukończenia szkoły policealnej i średniej zawodowej, a co trzynasty (8,1%) średniej ogólnokształcącej. Szkołę wyższą ukończyło 3,8% bezrobotnych.

Tabela 1. Struktura socjodemograficzna bezrobotnych - I półrocze 2006 - 2007.

Bezrobotni – stan na 30.VI.	2006 r.	2007 r.	Zmiany w stosunku do 2006 r. w %	Udział do ogółu bezrobotnych w %	
				2006 r.	2007r.
Ogółem w tym:	132 513	101 708	- 23,3	100	100
Wykształcenie					
wyższe	5 138	4 506	- 12,3	3,8	4,5
policealne i średnie zawodowe	26 488	20 497	- 22,6	20,0	19,9
ogólnokształcące	10 650	8 551	- 19,7	8,0	8,5
zasadnicze zawodowe.	40 477	29 888	- 26,2	31,0	29,4
gimnazjalne i niższe	49 760	38 266	- 23,1	38,0	37,7
Wiek					
18 - 24	29 363	19 571	- 33,4	22,2	19,3
25 – 34	35 830	27 714	- 22,7	27,0	26,9
35 – 44	27 676	20 859	- 24,6	21,0	20,6
45 - 54	32 945	26 625	-19,2	24,9	26,2
55 - 59	5 980	6 156	+ 2,9	4,5	6,1
60 - 64	719	783	+ 8,9	0,5	0,9
Czas pozostawania bez pracy					
do 1 miesiąca	9 834	9 050	- 8,0	7,4	8,9
1 – 3 miesiące	13 722	11 488	- 16,3	10,4	11,4
3 – 6 miesięcy	17 157	12 969	- 24,4	13,0	12,7
6 – 12 miesięcy	25 169	19 064	- 24,3	19,0	18,7
12 - 24 miesiące	21 174	15 275	- 27,9	16,0	15,0
pow. 24 miesięcy	45 457	33 862	- 25,5	34,3	33,3

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

W stosunku do I półrocza 2006 roku we wszystkich tych grupach odnotowano spadek bezrobocia. Najwięcej bezrobotnych ubyło wśród osób z wykształceniem: gimnazjalnym i niższym – o 11 494 osoby, tj. o 23,1%; zasadniczym zawodowym – o 10 589 osób, tj. o 26,2%. policealnym i średnim zawodowym – o 5 991 osób, tj. o 22,6%; ogólnokształcącym – o 2 099 osób, tj. o 19,7 i wyższym o 632 osoby, tj. o 12,3%.

Badając staż pracy bezrobotnych należy zauważyć, że przytłaczająca większość z nich, tj. 79 747 osób, czyli 78,4% poprzednio już pracowała (w poprzednim czasokresie odsetek ten stanowił 77,0%). Najliczniejszą grupę (21,0%) stanowią osoby o stażu pracy od 1 do 5 lat (w poprzednim czasokresie też 21,0%). Staż pracy od 10 do 20 lat posiadał, co szósty (16,2%) bezrobotny (w poprzednim czasokresie - 15,9%). Znaczny jest też udział bezrobotnych ze stażem pracy od 5 do 10 lat -15,1% (w poprzednim czasokresie – 14,7%). Osób pracujących do 1 roku było 14,2% (w poprzednim czasokresie – 13,9%). Co dziesiąty bezrobotny (11,0%), tak samo jak i w poprzednim czasokresie, przepracował od 20 do 30 lat. Niewiele, bo 1,6% bezrobotnych przepracowało 30 i więcej lat (w poprzednim czasookresie – 1,3%). Na uwagę zasługuje fakt, iż ponad jedna piąta (21,6%) bezrobotnych nie posiada żadnego stażu pracy/praktyki zawodowej (w poprzednim czasokresie – 22,9 %).

Struktura bezrobotnych według stażu pracy w I półroczu 2007 roku nie uległa większym zmianom w stosunku do I półrocza 2006 roku.

Wśród ogółu bezrobotnych w regionie nadal przeważają (69,8%) kobiety, których łącznie jest 60 815 osoby. W I półroczu 2006 roku było ich 73 402 osoby i stanowiły one 55,4% ogółu bezrobotnych. Nastąpił, o 12 587 osób, tj. o 17,2% spadek bezrobocia wśród kobiet.

W otoczeniu bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w końcu I półrocza 2007 roku ponad połowa (51,7%) z nich oczekiwała na pracę powyżej 1 roku (w poprzednim czasokresie stanowili oni 49,8%). Co siódmy (15,0%) bezrobotny był bez pracy dwa lata (w poprzednim czasookresie – 16,0%) Ponad jedna trzecia (33,3%) bezrobotnych jest bez pracy powyżej 24 miesięcy (w poprzednim czasokresie – 34,3%).

W szczególnej sytuacji na warmińsko-mazurskim rynku pracy są długotrwale bezrobotni - stanowią oni blisko połowę (48,3%) ogółu bezrobotnych (w poprzednim czasookresie – 50,3%)

Na długotrwale bezrobocie narażone są przede wszystkim kobiety. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet wynosi 71,0%, podczas gdy analogiczny wskaźnik dla mężczyzn kształtował się na poziomie 72,0%.

Z analizy wynika, iż ponad połowa (50,5%) bezrobotnych mieszka na wsi – łącznie 51 346 osób. W stosunku do I półrocza 2006 roku bezrobotnych zamieszkałych na wsi (65 799 osób) było mniej o 14 453 osoby, a ich odsetek był zbliżony do wskaźnika z I półrocza 2007 roku. Okazuje się, że coraz większą liczbę bezrobotnych zamieszkałych na wsi stanowią osoby żyjące w rodzinach nie posiadających gospodarstw rolnych.

Jednakże bezrobocie na Warmii i Mazurach najbardziej dotyczy ludzi młodych. Blisko połowa (46,2%) z nich, tj. 47 285 osób przypada na kategorie wiekowe 18 – 34 lata. W I półroczu 2006 roku stanowili oni 49,2% ogółu bezrobotnych. Odnotowujemy spadek, o 3 punkty procentowe bezrobotnych w tej populacji. Co piąty (20,6%) bezrobotny był w wieku 35 – 44 lata. W poprzednim czasokresie było ich 21,0%. Spadek o 0,4 punktu procentowego. Osób w wieku 45 – 54 lata było 26,2%, w poprzednim czasokresie – 24,9%, wzrost o 1,3 punktu procentowego. Najmniej jest bezrobotnych w kategorii najstarszej: 55 – 59 i więcej lat -7,0%. W I półroczu 2006 roku stanowili oni 5,0% ogółu bezrobotnych. Wzrost o 2 punkty procentowe.

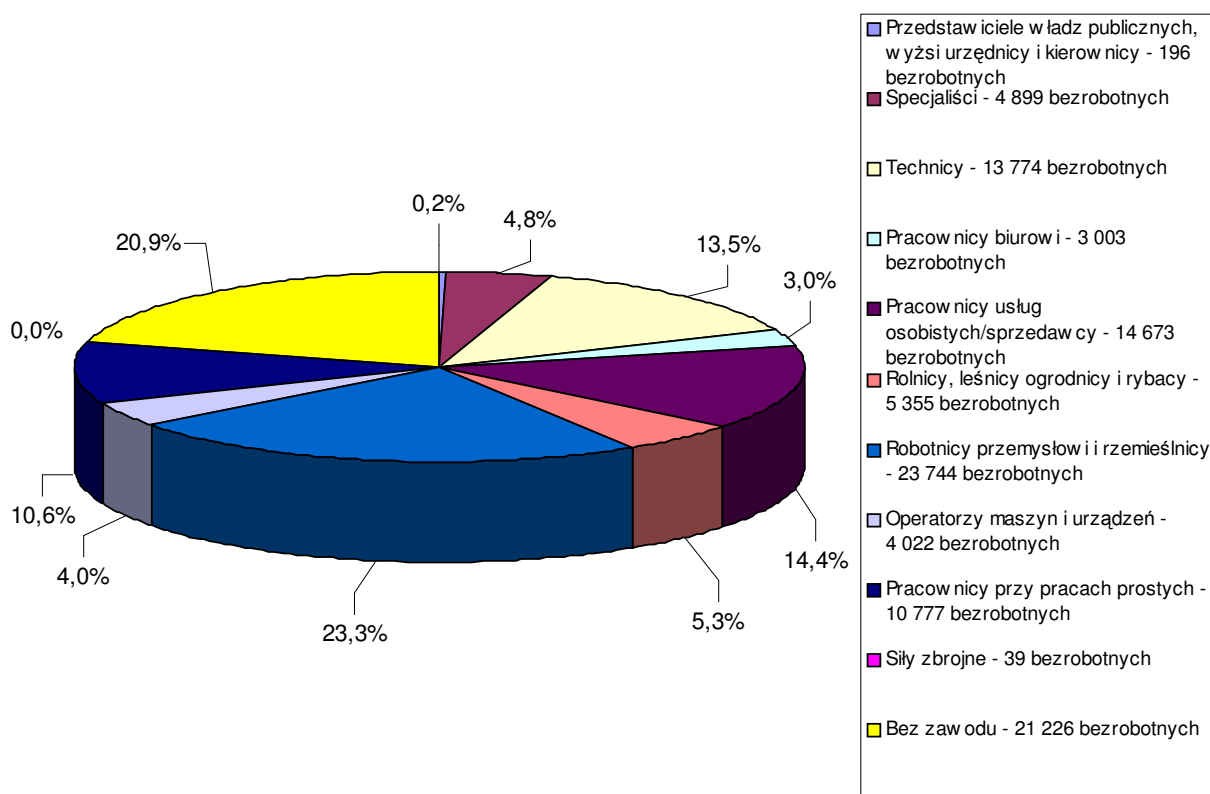
Według klasyfikacji zawodów i specjalności najbardziej zagregowany poziom obejmuje 11 wielkich grup zawodowych.

Są to: siły zbrojne; przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy; specjaliści; technicy i inny średni personel; pracownicy biurowi; pracownicy usług osobistych sprzedawcy; rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy; robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy; operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń; pracownicy przy pracach prostych oraz osoby bez zawodu.

Najliczniejszą - **patrz wykres 1** - bo blisko jedną czwartą (23,3%) ogółu bezrobotnych stanowią robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - łącznie 23 744 osoby. Kolejne miejsca przypadły: bezrobotnym bez zawodu: 21 226 osób, tj. 21,0%; pracownikom usług osobistym i sprzedawcom: 14 673 osoby, tj. 14,4%; technikom i innemu średniemu personelowi: 13 774 osoby, tj. 13,5% oraz pracownikom przy pracach prostych: 10 777 osób, tj. 10,6%.

Najmniej bezrobotnych było w takich grupach zawodów jak: wyżsi urzędnicy i kierownicy: 196 osób, tj. 0,2%; pracownicy biurowi: 3 003 osoby, tj. 2,9% specjaliści: 4 899 osób, tj. 4,8%.

Wykres 1. Struktura bezrobotnych według grup zawodów.

Biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych bezrobotnych według stanu na koniec analizowanego okresu – patrz tabela 2 - spadek tej liczby odnotowano we wszystkich wielkich grupach zawodów, przy czym najsilniejszy w takich populacjach jak:

- wyżsi urzędnicy i kierownicy – o 32,6%;
- operatorzy maszyn i urządzeń – o 28,4%;
- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – o 28,2%;
- pracownicy przy pracach prostych - o 27,6%;
- pracownicy biurowi - o 25,5%.

Wyżej wymienione grupy były też zbiorowosciami charakteryzującymi się również najsilniejszym spadkiem napływu do bezrobocia, który przełożył się na spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędów pracy.

W układzie klasyfikacyjnym grupa zawodu „siły zbrojne”, odgrywa marginesową rolę w strukturze grup wielkich.

Generalnie jednak – największe trudności ze znalezieniem zatrudnienia mają przede wszystkim bezrobotni bez zawodu – **patrz tabela 2**. Mimo, iż ich liczba w odniesieniu do I półrocza 2006 roku zmniejszyła się o 4 584 osoby, tj. o 17,8%, to nadal zajmują oni drugie miejsce pod względem liczebności w regionie W I półroczu 2007 roku było ich 21 226 osób, co stanowi ponad jedną piątą (21,0%) ogółu bezrobotnych.

TABELA 2. Bezrobotni według grup zawodów w I półroczu lat 2006 – 2007

Grupy zawodowe	Bezrobotni I półrocze				Spadek do 2006 roku	
	2006r.		2007r			
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Ogółem, z tego:	132 513	100	101 708	100	- 30 805	- 23,3
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	291	0,22	196	0,19	- 95	- 32,6
Specjaliści	5 724	4,3	4 899	4,8	- 825	- 14,4
Technicy i inny średni personel	17 121	12,9	13 774	13,5	- 3 347	- 19,6
Pracownicy biurowi	4 030	3,0	3 003	2,9	- 1 027	- 25,5
Pracownicy usług osobistych/sprzedawcy	18 771	14,2	14 673	14,4	- 4 098	- 21,8
Rolnicy, leśnicy ogrodnicy i rybacy	6 987	5,2	5 355	5,3	- 1 632	- 23,4
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	33 063	24,9	23 744	23,3	- 9 319	- 28,2
Operatorzy maszyn i urządzeń	5 614	4,2	4 022	3,9	- 1 592	- 28,4
Pracownicy przy pracach prostych	14 875	11,2	10 777	10,6	- 4 098	- 27,6
Siły zbrojne	227	0,17	39	0,04	- 188	- 82,8
Bez zawodu	25 810	19,5	21 226	21,0	- 4 584	- 17,8

Źródło: załącznik 3 do sprawozdania MPiPS - 01.

Wnikliwa analiza bezrobotnych według dużych grup zawodów pozwoliła na sporządzenie rankingu. Znalazła się w nim grupa pierwszych trzydziestu najliczniej występujących bezrobotnych – **patrz tabela 3**.

Osoby posiadające zawody, wymienione w tabeli 3, w I półroczu 2007 r. stanowiły blisko trzy piąte (58,9%) ogółu, zarejestrowanych w urzędach pracy, bezrobotnych.

Na czele klasyfikacji zawodów i specjalności bezrobotnych w I półroczu 2007r. - podobnie jak w poprzednich czasokresach - znalazły się osoby posiadające niskie kwalifikacje zawodowe.

Tabela 3. Lista 30 zawodów o największej liczbie bezrobotnych - I półrocze 2007r.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni	
			Liczba	%
1	522107	Sprzedawca	8 952	8,8
2	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	3 082	3,1
3	743304	Krawiec	3 030	3,0
4	341902	Asystent ekonomiczny/technik ekonomista	2 558	2,5
5	512201	Kucharz	2 218	2,2
6	913207	Sprzątaczk	2 029	2,0
7	712102	Murarz	1 898	1,9
8	321208	Technik rolnik	1 737	1,8
9	914103	Robotnik gospodarczy	1 653	1,7
10	723105	Mechanik samochodów osobowych	1 652	1,6
11	722204	Ślusarz	1 647	1,6
12	743604	Szwaczka	1 554	1,5
13	931301	Robotnik budowlany	1 459	1,4
14	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	1 271	1,3
15	311502	Technik mechanik	1 269	1,3
16	419101	Pracownik biurowy/technik prac biurowych	1 198	1,2
17	742204	Stolarz	990	1,0
18	741203	Piekarz	876	0,9
19	742207	Stolarz meblowy	857	0,8
20	241102	Ekonomista	762	0,8
21	833104	Kierowca ciągnika rolniczego	760	0,8
22	341501	Handlowiec	725	0,7
23	741201	Cukiernik	703	0,7
24	621190	Ogrodnik	656	0,6
25	311204	Technik budownictwa	656	0,6
26	512302	Kelner	653	0,6
27	723306	Mechanik pojazdów rolniczych	643	0,6
28	722304	Tokarz	634	0,6
29	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	514	0,5
30	612990	Hodowca zwierząt	497	0,5

W rankingu zawodów bezrobotnych niezmiennie pierwsze miejsce pod względem liczebności **zajmują:** sprzedawcy; rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej; krawcy; asystenci ekonomiczni; kucharze; murarze; technicy rolnicy; mechanicy pojazdów rolniczych; kierowcy ciągników rolniczych; mechanicy samochodów osobowych; ślusarze; szwaczki; pracownicy biurowi; piekarze; stolarze meblowi; ekonomiści; cukiernicy; ogrodnicy.

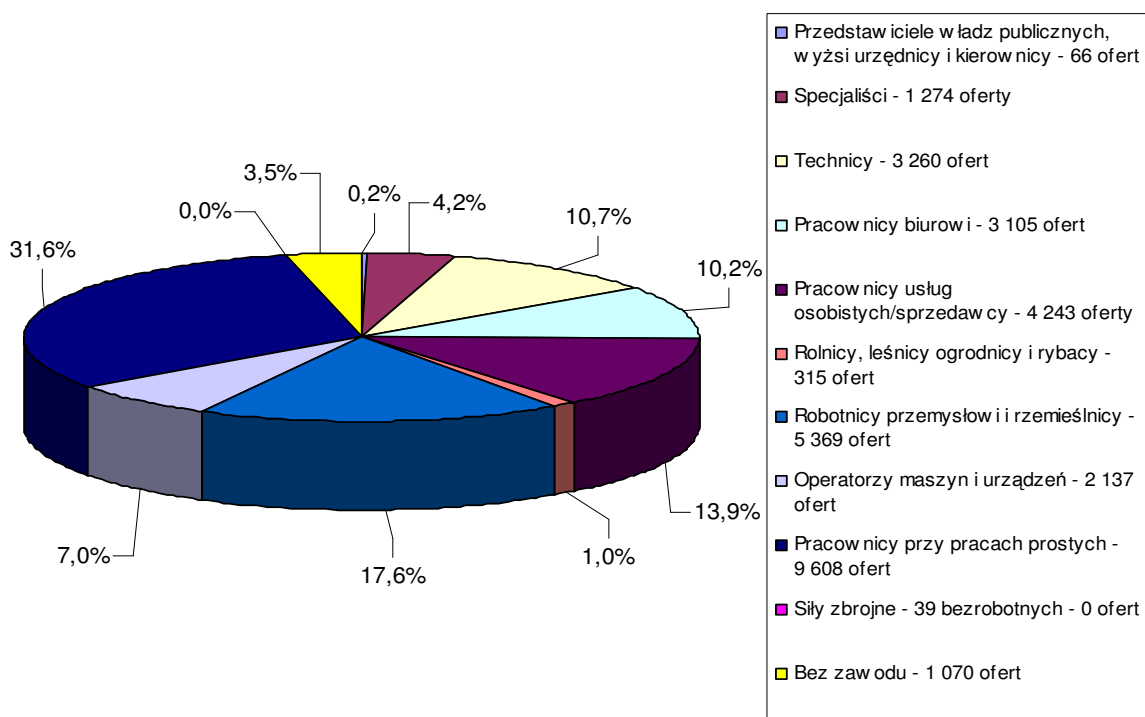
Jednak z roku na rok liczba bezrobotnych w tych zawodach systematycznie maleje. To dla nich pracodawcy zgłaszają najwięcej ofert pracy.

II. OFERTY PRACY WEDŁUG GRUP ZAWODÓW

W I półroczu 2007 roku do powiatowych urzędów pracy zgłoszono w sumie 30 447 ofert pracy, to jest o 2 455 ofert więcej aniżeli w analogicznym okresie 2006 roku. - wzrost o 8,8%..

Według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, najbardziej zagregowany podział obejmuje 11 wielkich grup zawodowych, co ilustruje **wykres 2**.

Wykres 2. Struktura ofert pracy według grup zawodów.

Struktura pozyskanych ofert pracy według poszukiwanych kwalifikacji zawodowych wskazuje, że największe zapotrzebowanie pracodawców dotyczy pracowników posiadających kwalifikacje należące do grupy pracownicy przy pracach prostych (31,6%) i do grupy robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (17,6%). Często też pracodawcy oferowali pracę przedstawicielom grup:

- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (13,9%);
- technicy i inny średni personel (10,7%);
- pracownicy biurowi (10,2%).

Cechą charakterystyczną zgłoszonych ofert pracy jest ich większa ilość odnosząca się do stanowisk robotniczych niż nierobotniczych

.Porównanie liczby ofert pozyskanych przez urzędy pracy w I półroczu 2007 i 2006 roku – **patrz tabela 4** - wskazuje, że największy względny, procentowy wzrost dotyczył propozycji zatrudnienia dla bezrobotnych z grupy: rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy – przyrost o 70,3%; operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – przyrost o 26,1%; pracownicy przy pracach prostych – przyrost o 13,5%; pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – przyrost o 11,7%; pracownicy biurowi – przyrost o 7,7%.

Natomiast najmniejszy wzrost procentowy ofert pracy zanotowano w grupie specjaliści – zwyżka o 6,1% oraz w grupie robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - wzrost o 6,6%.

Spadek ofert pracy zanotowano w trzech grupach zawodów, tj.: wyżsi urzędnicy i kierownicy – o 25,8%; bezrobotni bez zawodu – o 8,2%; technicy i inny średni personel – o 6,3%.

Tabela 4 Oferty pracy według wielkich grup zawodów zgłoszone w I półroczu 2007r.

GRUPY ZAWODÓW	Oferty pracy zgłoszone w:					
	I półroczu 2006 r.		I półroczu 2007 r.		wzrost/spadek do 2006 r.	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
OGÓŁEM z tego:	27 992	100	30 447	100	+2 455	+ 8,8
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	89	0,3	66	0,2	- 23	- 25,8
Specjaliści	1 201	4,3	1 274	4,2	+ 73	+ 6,1
Technicy i inny średni personel	3 480	12,4	3 260	10,7	- 220	- 6,3
Pracownicy biurowi	2 882	10,3	3 105	10,2	+ 223	+ 7,7
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	3 797	13,6	4 243	13,9	+ 446	+11,7
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	185	0,7	315	1,0	+ 130	+70,3
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	5 035	18,0	5 369	17,6	+ 334	+ 6,6
Operatorzy i monterzy maszyn	1 695	6,1	2 137	7,0	+ 442	+26,1
Pracownicy przy pracach prostych	8 462	30,2	9 608	31,6	+1 146	+13,5
Siły zbrojne	-	-	-	-	-	-
Bez zawodu	1 166	4,2	1 070	3,5	- 96	- 8,2

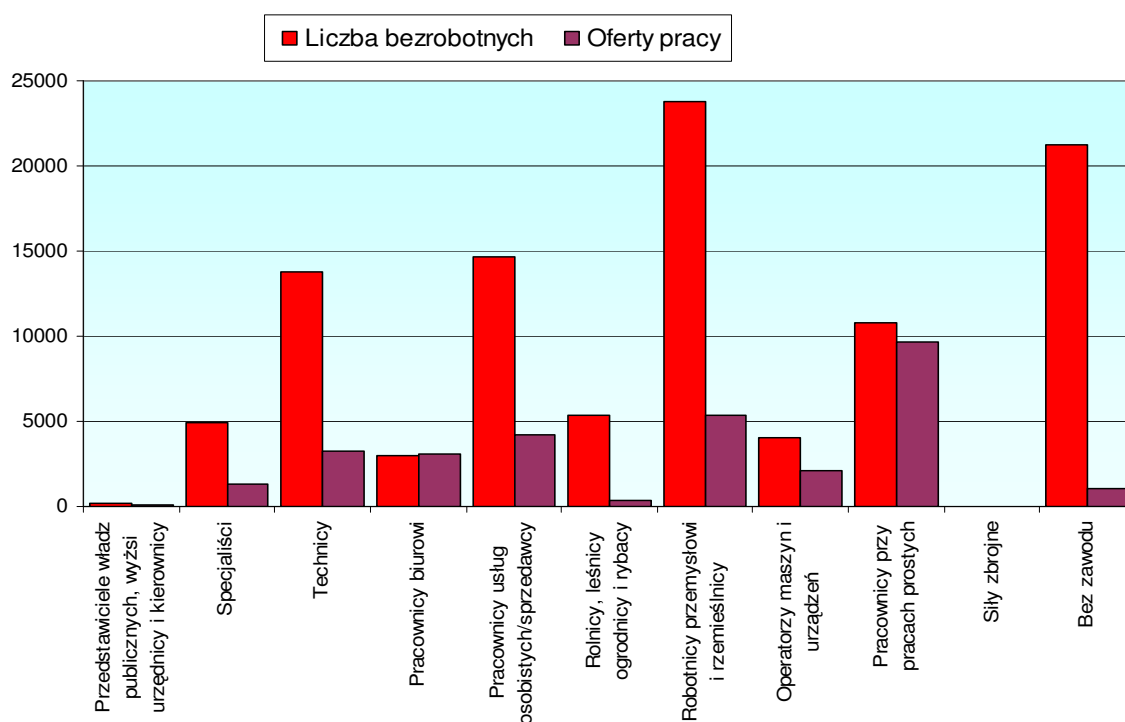
Źródło: załącznik 3 do sprawozdania MPiPS - 01. Obliczenia własne.

Zestawienie informacji o zmianach liczby osób bezrobotnych w wielkich grupach zawodowych z informacjami o zmianach liczby ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców dla przedstawicieli tych grup wskazuje, iż:

- w grupach, w których odnotowano jeden z najsilniejszych, spadek liczby bezrobotnych, tj. operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń oraz pracownicy przy pracach prostych równocześnie zanotowano najwyższe wskaźniki przyrostu liczby ofert pracy;
- w grupie zawodowej specjaliści, w której odnotowano spadek liczby bezrobotnych o 14,4% zanotowano jednocześnie najniższy wskaźnik przyrostu ofert pracy – wzrost o 6,1%.
- w grupie zawodowej bezrobotni bez zawodu; wyżsi urzędnicy i kierownicy oraz technicy i inny średni personel spadek liczby bezrobotnych występował w parze ze spadkiem liczby ofert pracy;
- w grupie zawodowej siły zbrojne, w której odnotowano największy, (82,8%) spadek bezrobocia nie było żadnej oferty pracy.
- systematycznie rośnie zapotrzebowanie na pracowników posiadających kwalifikacje zawodowe przynajmniej na poziomie zasadniczym i średnim zawodowym, chociaż nadal pracodawcy zgłaszają największą liczbę ofert dla osób posiadających podstawowe umiejętności, zakwalifikowanych do grupy pracownicy przy pracach prostych.

Proporcje liczby bezrobotnych do liczby ofert pracy obrazuje **wykres 3**.

Wykres 3. Bezrobotni a oferty pracy – I półrocze 2007r.

Od kilku lat w województwie warmińsko-mazurskim odnotowujemy systematyczny wzrost liczby ofert pracy. Trzeba jednak mocno podkreślić, iż każdego roku ponad połowa wszystkich ofert pracy jest subsydiowana ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego. W I półroczu 2007 roku ofert takich było 18 178, co stanowi 59,7% (w poprzednim czasookresie – 51,8%).

Z bilansu bezrobotnych wynika, iż w I półroczu 2007 roku aż 40 047 osób podjęło pracę, tj. o 1 252 osoby (3,0%) mniej niż w I półroczu 2006 roku. Z tego 30 447 osób, tj. 76,0% dokonało tego za pośrednictwem urzędów pracy, Zatem blisko jedna czwarta (24,0%), tj. 9 600 bezrobotnych znalazła pracę z własnej inicjatywy, bądź uzyskała pomoc od innych podmiotów i partnerów rynku pracy.

Skrupulatna analiza zarejestrowanych ofert pracy według dużych grup zawodów pozwoliła na sporządzenie rankingu. Znalazła się w nim grupa trzydziestu zawodów o najliczniej występujących ofertach pracy dla bezrobotnych – **patrz tabela 5**. Stanowiły one ponad trzy piąte (67,0%) ogółu zgłoszonych propozycji zatrudnienia.

Z przedstawionej listy ofert pracy wynika, iż pracodawcy najchętniej chcieli zatrudnić: bezrobotnych posiadających zasadnicze i średnie wykształcenie zawodowe. Spora też liczba ofert pracy adresowana była do osób mających bardzo niskie kwalifikacje zawodowe.

W klasyfikacji ofert pracy, według zawodów, niezmiennie pierwsze miejsca pod względem ich liczebności zajmują w kolejności:

- robotnicy gospodarczy;
- sprzedawcy;
- technicy prac biurowych;
- pracownicy administracyjni;
- robotnicy budowlani;
- stolarze;
- szwaczki;
- robotnicy w przemyśle przetwórczym;
- robotnicy drogowi;
- kierowcy samochodów ciężarowych;
- magazynierzy;
- kucharze;
- ślusarze;
- murarze

Tabela 5. Lista 30 zawodów o największej liczbie ofert pracy – I półrocze 2007r.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy	
			Liczba	%
1	914103	Robotnik gospodarczy	5 651	18,6
2	522107	Sprzedawca	2 641	9,0
3	419101	Pracownik biurowy/technik prac biurowych	1 980	7,0
4	343101	Pracownik administracyjny	1 264	4,2
5	931301	Robotnik budowlany	1 066	4,0
6	742204	Stolarz	612	2,0
7	913207	Sprzątaczką	556	2,0
8	743604	Szwaczka	509	1,9
9	932104	Robotnik w przemyśle przetwórczym	491	1,6
10	931203	Robotnik drogowy	466	1,5
11	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	445	1,5
12	413103	Magazynier	416	1,4
13	512201	Kucharz	400	1,3
14	712501	Meliorant	382	1,3
15	712102	Murarz	360	1,2
16	913204	Pomoc kuchenna	360	1,2
17	512302	Kelner	310	1,0
18	722204	Ślusarz	285	0,9
19	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	249	0,8
20	814101	Operator maszyn do produkcji płyt i sklejek	222	0,7
21	341501	Handlowiec	212	0,7
22	343201	Księgowy (samodzielny)	201	0,7
23	832101	Kierowca samochodu osobowego	188	0,6
24	723105	Mechanik samochodów osobowych	177	0,6
25	341503	Regionalny przedstawiciel handlowy	171	0,6
26	742190	Robotnik przygotowujący drewno	168	0,6
27	247901	Specjalista administracji publicznej	163	0,5
28	741203	Piekarz	158	0,5
29	514102	Fryzjer	154	0,5
30	411101	Sekretarka	152	0,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do MPiPS - 01.

III. ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE

Niedostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy powoduje powstawanie zawodów, na które jest większe lub mniejsze zapotrzebowanie ze strony pracodawców tj.

- **zawodów „nadwyżkowych”**, w których liczba zarejestrowanych bezrobotnych oraz poszukujących pracy jest wyższa niż zgłaszane zapotrzebowanie przez pracodawców w postaci proponowanych miejsc/ofert pracy,
- **zawodów „zrównoważonych”**, w których liczba ofert pracy pokrywa się z liczbą bezrobotnych., wykazują one równowagę na rynku pracy,
- **zawodów „deficytowych”**, w których liczba bezrobotnych i poszukujących pracy nie zaspakaja potrzeb pracodawców, tzn. występuje przewaga ofert pracy nad możliwością zatrudnienia pracownika z odpowiednimi kwalifikacjami.

W celu ustalenia zawodów nadwyżkowych i deficytowych, występujących na warmińsko-mazurskim rynku pracy, posłużono się **wskaźnikiem intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k** $W_{n,l}^k = \frac{\bar{O}_l^k}{\bar{B}_l^k}$ - gdzie: $\bar{O}_l^k$ to średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w I półroczu 2006 roku, przy czym wielkość tą obliczono według

wzoru $\bar{O}_l^k = \frac{\sum_{i=1}^6 O_i^k}{6}$ a $\bar{B}_l^k$ to średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w I półroczu 2006 roku, przy czym wielkość tą obliczono według

wzoru: $\bar{B}_l^k = \frac{\sum_{i=1}^6 B_i^k}{6}$ O_i^k - liczba zgłoszonych ofert pracy w i-tym miesiącu w zawodzie k

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

- a). $W_{n,l}^k < 0,9$ **to zawody nadwyżkowe**, tj. na które występuje na warmińsko-mazurskim rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie;
- b). $0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ **to zawody zrównoważone**, tj. wykazujące równowagę na warmińsko-mazurskim rynku pracy;
- c). $W_{n,l}^k > 1,1$ **to zawody deficytowe**, tj. na które występuje na warmińsko-mazurskim rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

3.1. ZAWODY NADWYŻKOWE

Na Warmii i Mazurach w strukturze zawodowej bezrobotnych dominują zawody nadwyżkowe. W zawodach nadwyżkowych w końcu I półrocza 2007 roku sklasyfikowanych było 77 715 osób pozostających bez pracy, tj. 76,4% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Posiłkując się wskaźnikiem intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów, wyłoniono **707** (63,5%) grup zawodów nadwyżkowych o intensywności nadwyżki zawodów mniejszym od 0,9. W tym: **296** zawodów (41,9%) nadwyżkowych była o wskaźniku większym od zera i mniejszym od 0,9 oraz **411** zawodów (58,1%) nadwyżkowych o wskaźniku równym zeru i nie przekraczającym zera, co oznacza, że napływowi bezrobotnych w danym zawodzie nie towarzyszył napływ ofert pracy.

W oparciu o załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01 sporządzono tablicę obejmującą wszystkie zawody (kod 6–cio cyfrowy). Na tej podstawie opracowano ranking 30 zawodów nadwyżkowych o najwyższym poziomie nadwyżki, co prezentuje **tabela 6**.

W grupie zawodów nadwyżkowych, o najwyższym poziomie nadwyżki – także, jak w I półroczu 2006 roku – charakteryzuje się zawód sprzedawcy, w którym kształtuje się ona na poziomie 6 311 bezrobotnych (w I półroczu 2006 – na poziomie 8 759 bezrobotnych). Na drugim miejscu uplasował się – również podobnie jak w poprzednim czasookresie – zawód rolnika – poziom nadwyżki 3 062 bezrobotnych (w poprzednim czasookresie – na poziomie 3 950 bezrobotnych), a na trzecim – krawiec – poziom nadwyżki 2 925 bezrobotnych (w poprzednim czasookresie – na poziomie 3 439 bezrobotnych). W dalszej kolejności znalazły się takie zawody jak: asystent ekonomiczny – poziom nadwyżki 2 489 bezrobotnych kucharz – poziom nadwyżki 1 818 bezrobotnych; technik rolnik – poziom nadwyżki 1 734 bezrobotnych; mechanik samochodów osobowych – poziom nadwyżki 1 475 bezrobotnych; ślusarz – poziom nadwyżki 1 362 bezrobotnych; technik mechanik – poziom nadwyżki – 1 234 bezrobotnych oraz stolarz meblowy – poziom nadwyżki 761 bezrobotnych.

Tabela 6. Ranking 30 zawodów nadwyżkowych o najwyższym poziomie nadwyżki.

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni I półrocze 2007r.	Oferty pracy I półrocze 2007r.	Poziom nadwyżki w liczbach (+)	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodu ($W_{s,I}^k$)
1	522107	Sprzedawca	8952	2641	+ 6 311	0,30
2	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	3082	50	+ 3 032	0,02
3	743304	Krawiec	3030	105	+ 2 925	0,03
4	341902	Asystent ekonomiczny	2558	69	+ 2 489	0,03
5	512201	Kucharz	2218	400	+ 1 818	0,18
6	321208	Technik rolnik	1737	3	+ 1 734	0,00
7	723105	Mechanik samochodów osobowych	1652	177	+ 1 475	0,11
8	722204	Ślusarz	1647	285	+ 1 362	0,17
9	311502	Technik mechanik	1269	35	+ 1 234	0,03
10	742207	Stolarz meblowy	857	96	+ 761	0,11
11	741203	Piekarz	876	158	+ 718	0,18
12	241102	Ekonomista	762	58	+ 704	0,08
13	833104	Kierowca ciągnika rolniczego	760	58	+ 702	0,08
14	741201	Cukiernik	703	44	+ 659	0,06
15	723306	Mechanik pojazdów rolniczych	643	8	+ 635	0,01
16	311204	Technik budownictwa	656	39	+ 617	0,06
17	722304	Tokarz	634	51	+ 583	0,08
18	621190	Ogrodnik	656	108	+ 548	0,16
19	321402	Technik żywienia	514	2	+ 512	0,00
20	612990	Hodowca zwierząt	497	12	+ 485	0,02
21	714101	Malarz budowlany	583	108	+ 475	0,19
22	321390	Technik technologii żywności	467	5	+ 462	0,01
23	311913	Technik technologii odzieży	443	6	+ 437	0,01
24	514102	Fryzjer	487	154	+ 333	0,32
25	631102	Robotnik leśny	451	122	+ 329	0,27
26	412102	Asystent rachunkowości	389	64	+ 325	0,16
27	244104	Pedagog	339	20	+ 319	0,06
28	712302	Stolarz budowlany	346	36	+ 310	0,10
29	312102	Technik informatyk	346	52	+ 294	0,15
30	723104	Mechanik samochodów ciężarowych	339	63	+ 276	0,19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do MPiPS - 01.

3.2. ZAWODY WYKAZUJĄCE RÓWNOWAGĘ NA RYNKU PRACY

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych i zgłoszonych ofert pracy, korzystając ze wskaźnika intensywności nadwyżki(deficytu) zawodów, wyłoniono na Warmii i Mazurach w I półroczu 2007 roku 55 (4,9%) zawodów zrównoważonych tj. wykazujących równowagę na rynku pracy, w przypadku, których, relacje napływu ofert pracy do napływu bezrobotnych wyrażają się wskaźnikiem w przedziale 0,9 – 1,1. Są to te zawody, w których liczba ofert pracy pokrywa się z liczbą bezrobotnych.

W oparciu o załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01 sporządzono tablicę obejmującą wszystkie zawody (kod 6–cio cyfrowy). Na tej podstawie opracowano ranking 20 zawodów zrównoważonych, co prezentuje **tabela 7**.

Tabela 7. Ranking 20 zawodów zrównoważonych o największym poziomie równowagi.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni	Oferty Pracy	Wskaźnik intensywności zawodów zrównoważonych ($W_{s,l}^k$)
1	341503	Regionalny przedstawiciel handlowy	198	181	0,91
2	742190	Robotnik przygotowujący drewno	192	178	0,93
3	712401	Brukarz	85	80	0,94
4	814190	Operator urządzeń do obróbki drewna	57	68	1,19
5	232108	Nauczyciel języka obcego	56	58	1,04
6	322404	Terapeuta zajęciowy	54	50	0,93
7	832201	Kierowca autobusu	53	61	1,15
8	421301	Asystent usług pocztowych	48	53	1,10
9	823290	Operator maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	46	53	1,15
10	223903	Fizjoterapeuta	44	44	1,00
11	713302	Tynkarz	42	45	1,07
12	711301	Kamieniarz	39	36	0,92
13	713503	Szklarz budowlany	21	24	1,14
14	823104	Wulkanizator	21	20	0,95
15	311104	Technik geodeta	21	19	0,90
16	713501	Monter/składacz okien	20	22	1,10
17	422104	Pracownik informacji turystycznej	20	20	1,00
18	714202	Lakiernik wyrobów drewnianych	15	17	1,13
19	243101	Archiwista	12	11	0,92
20	232107	Nauczyciel informatyki	8	8	1,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do MPiPS - 01.

W populacji 55 zawodów zrównoważonych występujących na warmińsko-mazurskim rynku pracy najliczniej reprezentowani są: przedstawiciel handlowy(regionalny); robotnik przygotowujący drewno; brukarz; operator maszyn i urządzeń do obróbki drewna.

3.3. ZAWODY DEFICYTOWE

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych i zgłoszonych ofert pracy, korzystając ze wskaźnika intensywności nadwyżki(deficytu) zawodów, wyłoniono na Warmii i Mazurach w I półroczu 2007 roku 351 (31,5%) zawodów deficytowych, w przypadku których, iloraz napływu ofert pracy do napływu bezrobotnych wyrażają się wskaźnikiem większym niż 1,1.

Poprzez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

W oparciu o załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01 sporządzono tablicę obejmującą wszystkie zawody (kod 6–cio cyfrowy). Na tej podstawie opracowano ranking 30 zawodów deficytowych o najwyższym poziomie deficytu, co prezentuje **tabela 8**.

W grupie zawodów deficytowych, o najwyższym poziomie deficytu – tak samo jak i w poprzednich latach – charakteryzuje się zawód robotnika gospodarczego – dla niego było 3 998 ofert pracy. W poprzednim czasookresie – 2 224 oferty.

Na drugim miejscu uplasował się – również podobnie jak w poprzednich latach – zawód technik prac biurowych – poziom deficytu 782 oferty pracy (w poprzednim czasookresie poziom deficytu wynosił 284 oferty pracy), a na trzecim – pracownik administracyjny – poziom deficytu 735 ofert pracy (w poprzednim czasookresie – na poziomie 733 oferty pracy).

W dalszej kolejności znalazły się takie zawody deficytowe jak: robotnik drogowy – poziom deficytu 223 oferty (w poprzednim czasookresie poziom deficytu na poziomie 107 ofert pracy); operator maszyn do produkcji płyt i sklejek – poziom deficytu 197 ofert(w poprzednim czasookresie brak deficytu w zawodzie); meliorant – poziom deficytu 193 oferty 9 w poprzednim czasookresie brak deficytu w zawodzie); telemarketer – poziom deficytu 56 ofert (w poprzednim czasookresie poziom deficytu 63 oferty pracy); kasjer handlowy – poziom deficytu 57 ofert pracy (w poprzednim czasookresie poziom deficytu 86 ofert pracy); pracownik ochrony mienia i osób – poziom deficytu 56 ofert pracy (w poprzednim czasookresie poziom deficytu 72 oferty pracy); operator koparek i zwałowarek – poziom deficytu 52 oferty pracy (w poprzednim czasookresie brak deficytu w zawodzie); sekretarka – poziom deficytu 52 oferty pracy (w poprzednim czasookresie poziom deficytu 36 ofert pracy); opiekunka środowiskowa – poziom deficytu 50 ofert pracy (w poprzednim czasookresie poziom deficytu 29 ofert pracy); wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych – poziom deficytu 47 ofert pracy 9 w poprzednim czasookresie poziom deficytu 27 ofert pracy).

Tabela 8. Ranking 30 zawodów deficytowych o najwyższym poziomie deficytu

Lp.	Kod Zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni I półrocze 2007r.	Oferty pracy I półrocze 2007r.	Poziom deficytu w liczbach (-)	Wskaźnik intensywności deficytu zawodu ($W_{s,I}^k$)
1	914103	Robotnik gospodarczy	1 653	5 651	3 998	3,42
2	419101	Pracownik biurowy	1 198	1 980	782	1,65
3	343101	Pracownik administracyjny	529	1 264	735	2,39
4	931203	Robotnik drogowy	243	466	223	1,92
5	814101	Operator maszyn do produkcji płyt i sklejek	25	222	197	8,88
6	712501	Meliorant	189	382	193	2,02
7	341504	Telemarketer	1	57	56	57,00
8	421102	Kasjer handlowy	87	144	57	1,66
9	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	193	249	56	1,29
10	811102	Operator koparek i zwalówek	26	78	52	3,00
11	411101	Sekretarka	100	152	52	1,52
12	346103	Opiekunka środowiskowa	27	77	50	2,85
13	235908	Wychowawca w placówkach oświatowych i wychowawczych	46	93	47	2,02
14	422201	Recepcjonista	57	103	46	1,81
15	741402	Przetwórcza owoców i warzyw	31	76	45	2,45
16	814190	Operator urządzeń do obróbki drewna	59	103	44	1,75
17	828206	Monter sprzętu oświetleniowego	25	68	43	2,72
18	346102	Opiekun w domu pomocy społecznej	65	101	36	1,55
19	824102	Operator maszyn i urządzeń wikliniarskich	1	31	30	31,00
20	713302	Tynkarz	22	52	30	2,36
21	732101	Ceramik wyrobów ceramiki budowlanej	5	32	27	6,40
22	722303	Szlifierz metali	4	31	27	7,25
23	742306	Tartacznik	7	31	24	4,43
24	712901	Konserwator budynków	65	88	23	1,35
25	813102	Operator maszyn do formowania szkła płaskiego	2	22	20	11,00
26	214203	Inżynier budownictwa ogólnego	23	43	20	1,87
27	812201	Operator urządzeń do obróbki plastycznej	2	21	19	10,50
28	828502	Monter wyrobów z drewna	3	21	18	7,00
29	825390	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	20	37	17	1,85
30	222101	Doradca rolniczy	4	20	16	5,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do MPiPS - 01.

3.4. SZANSA UZYSKANIA OFERTY PRACY W ZAWODZIE

Do wyliczenia wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$W_{s,I}^k = \frac{\overline{PO}_I^k}{\overline{PB}_I^k}$$

gdzie: $\overline{PO}_I^k$ to średnia miesięczna liczba ofert pracy w zawodzie k w I półroczu 2007 roku, będąca w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, obliczana według wzoru:

$$\overline{PO}_I^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_I^k}{6}$$

przy czym PO_{t-1}^k to liczba ofert pracy w zawodzie k , będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w końcu poprzedniego czasookresu ($t-1$)

a O_I^k to liczba ofert pracy w zawodzie k , zgłoszona do powiatowego urzędu pracy w I półroczu 2007 roku

oraz

$\overline{PB}_I^k$ to średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w I półroczu 2007 roku obliczany metodą uproszczoną według wzoru:

$$\overline{PB}_I^k = \frac{PB_{t-1}^k + PB_I^k}{2}$$

przy czym: PB_{t-1}^k to liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu poprzedniego czasookresu, a PB_I^k to liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu I półrocza 2007 roku. Im wyższy jest ten wskaźnik tym większa jest szansa na uzyskanie oferty pracy w zawodzie, a im niższy – to odwrotnie.

Wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w zawodzie jest to bardzo ważna zmienna, ponieważ pozwala na określenie tych zawodów, w których możliwość uzyskania zatrudnienia jest znikoma i wymaga podjęcia działań dążących do przekwalifikowania umiejętności zawodowych posiadanych przez bezrobotnych.

Na podstawie wykazu zawierającego wszystkie zawody dokonano:

- rankingu 30 zawodów o najwyższym poziomie wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy – patrz tabela 9;
- klasyfikacji 30 zawodów o zerowym poziomie wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy – patrz tabele 10.

Tabela 9. Ranking 30 zawodów o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty pracy

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Poziom deficytu zawodu w liczbach (-)	Wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy
1	814101	Operator maszyn do produkcji płyt i sklejek	197	8,9
2	341504	Telemarketer	50	8,1
3	824102	Operator maszyn i urządzeń wikliniarskich	27	7,8
4	722303	Szlifierz metali	25	7,3
5	812201	Operator urządzeń do obróbki plastycznej	18	7,0
6	822104	Operator urządzeń do produkcji kosmetyków	11	6,5
7	732101	Ceramik wyrobów ceramiki budowlanej	27	6,4
8	241902	Audytor	5	6,0
9	832301	Kierowca ciągnika siodłowego	26	5,3
10	828403	Monter wyrobów z tworzyw sztucznych	12	5,0
11	742306	Tartacznik	24	4,4
12	811102	Operator koparek i zwalówekar	52	3,0
13	346103	Opiekunka środowiskowa	50	2,9
14	827404	Operator urządzeń do produkcji wyrobów cukierniczych	22	2,8
15	828206	Monter sprzętu oświetleniowego	43	2,7
16	832201	Kierowca autobusu	38	2,7
17	741402	Przetwórcą owoców i warzyw	45	2,5
18	828502	Monter wyrobów z drewna	12	2,3
19	712501	Meliorant	193	2,2
20	232117	Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych	7	1,9
21	825390	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	17	1,8
22	422201	Recepcjonista	46	1,8
23	421102	Kasjer handlowy	57	1,7
24	341201	Agent ubezpieczeniowy	22	1,6
25	232108	Nauczyciel języka obcego	21	1,6
26	824190	Operator maszyn do produkcji wyrobów z drewna	12	1,5
27	712901	Konserwator budynków	23	1,4
28	214203	Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne	10	1,3
29	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	56	1,3
30	713401	Monter izolacji budowlanych	7	1,2

W grupie zawodów o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty pracy tylko nieliczne występują w rankingu zawodów deficytowych.

Należy zauważyć, iż w tej grupie znalazły się też zawody charakteryzujące się wysokim wskaźnikiem deficytu, jak i wysokim poziomem nadwyżki. Dotyczy to zwłaszcza takich zawodów jak: operator maszyn i urządzeń do produkcji płyt i sklejek; meliorant; telemarketer; kasjer handlowy; pracownik ochrony mienia i osób.

Tabela 10. Klasyfikacja przykładowych 30 zawodów o zerowym poziomie wskaźnika szansy uzyskania oferty w I półroczu 2007 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Poziom nadwyżki zawodu w liczbach (+)	Zerowy wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy
1	321208	Technik rolnik	1 734	0,00
2	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	512	0,00
3	612990	Hodowca zwierząt	485	0,00
4	321390	Technik technologii żywności	462	0,00
5	311913	Technik technologii odzieży	437	0,00
6	244104	Pedagog	319	0,00
7	321204	Technik hodowca zwierząt	206	0,00
8	321206	Technik ogrodnik	178	0,00
9	311503	Technik mechanizacji rolnictwa	169	0,00
10	244204	Politolog	120	0,00
11	422301	Telefonistka	112	0,00
12	815401	Aparatowy procesów chemicznych	73	0,00
13	232120	Nauczyciel religii	60	0,00
14	311603	Technik technologii chemicznej	58	0,00
15	311918	Technik włókiennik	56	0,00
16	743206	Tkacz	52	0,00
17	311916	Technik transportu kolejowego	43	0,00
18	712402	Monter nawierzchni kolejowej	43	0,00
19	831204	Nastawniczy	41	0,00
20	311103	Technik analityk	40	0,00
21	741102	Przetwórcza ryb	39	0,00
22	744101	Garbarz skór bez włosa	36	0,00
23	723102	Mechanik ciągników	35	0,00
24	243201	Bibliotekoznawca	33	0,00
25	311210	Technik urządzeń sanitarnych	29	0,00
26	511202	Konduktor	29	0,00
27	244303	Filolog - filologia polska	28	0,00
28	831203	Manewrowy	25	0,00
29	721204	Zgrzewacz	23	0,00
30	831206	Operator pociągowy	20	0,00

W przypadku wielu zawodów, dla których wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy równa się zero jest skrajnie odmienna. Należą do nich: technik rolnik, pedagog, politolog nauczyciel religii, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik technologii odzieży, telefonistka, technik włókiennik, technik transportu kolejowego, nastawniczy, konduktor, manewrowy, operator pociągowy bibliotekoznawca, filolog-filologia polska. itd. Konieczna jest reorientacja zawodowa osób o powyższych kwalifikacjach zawodowych. Kierunek działań mogą wytyczyć zawody deficytowe, które pokazują, jakich należy dokonać zmian, aby zaspokoić niewykorzystany potencjał ludzki.

ZAKOŃCZENIE

Od trzech lat sytuacja na warmińsko – mazurskim rynku pracy zaczęła się radykalnie poprawiać. W historii regionu odnotowujemy najmniejsze bezrobocie.

Na koniec I półrocza 2007 roku, w urzędach pracy zarejestrowanych było 101 708 osób pozostających bez pracy, a stopa bezrobocia w regionie wynosiła 19,6%. W porównaniu z I półroczem 2006 roku odnotowano wyraźny spadek, bo o 30 805 osób, liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia - o 5,1 punktu procentowego. Liczba osób bez pracy zmniejsza się najszybciej w Polsce.

Pierwszym powodem tak pozytywnego zjawiska okazała się korzystna koniunktura, a potem ożywienie gospodarcze powodujące zwiększone zapotrzebowanie firm na pracowników w związku z dynamicznym ich rozwojem oraz nowymi inwestycjami, zwłaszcza w handlu i usługach. Duże znaczenie mają też pokaźne środki z Unii Europejskiej, rozwój Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, wzmożona aktywność służb zatrudnienia oraz zwiększona migracja zarobkowa.

Obecnie występuje kumulacja wszystkich tych zjawisk. To główna przyczyna narastających pozytywnych zmian na rynku pracy Warmii i Mazur.

Spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano we wszystkich grupach zawodowych.. Podobnie jak w poprzednich czasookresach jego najsilniejszy spadek miał miejsce wśród bezrobotnych posiadających wyuczony zawód niż w całej populacji bezrobotnych

Bardzo duży spadek miał miejsce w grupie zawodowej: operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń; robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy; pracownicy przy pracach prostych oraz w grupie pracownicy usług osobistych i sprzedawcy.

Te grupy zawodowe były też populacjami charakteryzującymi się silnym spadkiem napływu do bezrobocia.

Jednak mimo tak ewidentnej poprawie rynek pracy w województwie nadal charakteryzuje się głęboką nierównowagą między podażą a popytem w przekroju zawodowym. Występuje wyraźna przewaga liczby zawodów nadwyżkowych w stosunku do zawodów deficytowych.

Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (23,3%), pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (14,4%) oraz technicy i inny średni personel (13,5%) to trzy najliczniejsze grupy zawodowe, które stanowią ponad połowę (51,2%) ogólnej liczby bezrobotnych. Charakterystyczne dla tych grup zawodów jest wykształcenie, a zatem najwięcej bezrobotnych to osoby z wykształceniem zasadniczym i średnim zawodowym.

Duże trudności z zatrudnieniem mają też ludzie bez zawodu – stanowią oni ponad jedną piątą (21,0%) ogółu bezrobotnych

Wśród zawodów o największej liczbie bezrobotnych dominują: sprzedawca, rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej, krawiec, asystent ekonomiczny, kucharz.

Pracodawcy wykazują najmniej zainteresowanie takimi zawodami jak: rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej, krawiec, technik ekonomista, technik rolnik, mechanik samochodów osobowych, kierowca ciągnika rolniczego, mechanik pojazdów rolniczych, technik mechanik, ekonomista.

Bez jakichkolwiek szans na znalezienie pracy są: technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik technologii żywności, technik technologii odzieży, pedagog, technik ogrodnik, technik mechanizacji rolnictwa, politolog, telefonistka, nauczyciel religii.

Największe zapotrzebowanie ze strony pracodawców notuje się dla grupy zawodowej „pracownicy przy pracach prostych”, która jednocześnie charakteryzuje się najwyższym wzrostem liczby ofert pracy w porównaniu do poprzedniego czasookresu.

Na liście elementarnych zawodów o największej liczbie ofert pracy znajdują się: robotnik gospodarczy, sprzedawca, technik prac biurowych, robotnik budowlany, stolarz, szwaczka.

Robotnik gospodarczy zajmuje niezmiennie pierwsze miejsce pod względem liczebności ofert pracy. W tej grupie zawodowej bezrobotni zatrudniani są najczęściej w ramach prac interwencyjnych. Oferty te w swej większości są subsydiowane z Funduszu Pracy i otrzymują je osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, bądź długotrwałym bezrobociem, bez względu na posiadane kwalifikacje, w tym także osoby z wykształceniem wyższym. Robotnik gospodarczy to taka „złota rączka”. Zajmuje się on budynkami mieszkalnymi, hotelowymi, urzędami, kościołami oraz innymi obiektami gospodarczymi, utrzymując je w dobrym stanie technicznym i w czystości.

Pracodawcy stale poszukują sprzedawców. To zawód, w którym obserwuje się największą liczbę bezrobotnych, mimo, iż w stosunku do poprzedniego czasookresu w tej grupie zawodowej bezrobocie spadło aż o jedną piątą (19,6%). Należy jednak zauważyć, że jedynie niewielka część osób będących bez pracy posiada wykształcenie w tym zawodzie. Zawód ten nie wymaga stosunkowo wysokich kwalifikacji, występuje w nim bardzo duża rotacja, ze względu na powszechność oferowanych stanowisk pracy.

Zdecydowanie największe szanse uzyskania oferty pracy mają: operator maszyn i urządzeń do produkcji płyt i sklejek, telemarketer, operator maszyn i urządzeń wikliniarskich, szlifierz metali, operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej, operator maszyn i urządzeń do produkcji kosmetyków, ceramik wyrobów ceramiki budowlanej, audytor, monter sprzętu oświetleniowego i lamp elektrycznych, kierowca autobusu, meliorant, kasjer handlowy -zawody te odznaczały się najsilniejszą dynamiką wzrostu ofert pracy.

Miejsca pracy w województwie warmińsko-mazurskim w znacznej części generowane są przez: administrację publiczną; handel hurtowy i detaliczny; przetwórstwo przemysłowe; usługową działalność komunalną socjalną i indywidualną oraz sezonowo sektor budownictwa.

Najmniej wolnych miejsc pracy zaoferowano w następujących sekcjach gospodarki: ochrona zdrowia i opieka społeczna; obsługa nieruchomości i firm; edukacja; transport, gospodarka magazynowa i łączność oraz hotele i restauracje.

Do powiatowych urzędów pracy zgłaszana jest tylko część zapotrzebowania na pracowników. Pracodawcy najczęściej do służb zatrudnienia kierują informację o wakatach, które wiążą się z funkcjonowaniem wtórnego rynku pracy, na którym występują zawody niewymagające wysokich kwalifikacji. Powiatowy Urząd pracy jest dla nich instytucją rekrutującą pracowników na tym segmencie rynku, natomiast oferty pracy z pierwotnego rynku pracy są realizowane bezpośrednio przez nich samych, albo są zlecane wyspecjalizowanym agencjom zatrudnienia.

W dyspozycji urzędów pracy pozostaje wiele ofert, których nie można obsadzić, pomimo tego, że w ewidencji bezrobotnych figurują osoby o wskazanych kwalifikacjach. Powodami trudności lub niemożności w realizowaniu wolnych miejsc pracy są najczęściej: wiek, długotrwale przerwy w zatrudnieniu, zdezaktualizowane kwalifikacje i uprawnienia zawodowe, sytuacja osobista bądź rodzinna bezrobotnego, a także długotrwale bezrobocie. Zjawisko to można zaobserwować w przypadku ofert wśród spawaczy, szwaczek, ślusarzy, murarzy, tynkarzy, dekarzy, zbrojarzy, brukarzy, kierowców autobusów.

Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwala na określenie aktualnych potrzeb rynku pracy. Należy jednak podkreślić, że skupiają się one nie tylko na konkretnych kwalifikacjach zawodowych, zdobytych w systemie szkolnym czy doksztalającym, ale na dodatkowych umiejętnościach o charakterze uniwersalnym, takich jak: planowanie ścieżki własnego rozwoju zawodowego, elastycznego podejścia do oczekiwań pracodawców, uwzględnienia konieczności kilkakrotnych reorientacji zawodowych. Częstym zjawiskiem jest też podejmowanie pracy nie w zawodzie wyuczonym, ale pokrewnym.

Przedstawiony raport stanowi tylko częściowe źródło wiedzy na temat rynku pracy na Warmii i Mazurach. Prowadzenie dalszych prac monitorujących rynek ofert pracy rozszerzonych o badania sondażowe w zakładach pracy, w szkołach ponadgimnazjalnych, ofert prasowych i losów absolwentów szkół, będzie podstawą do pełniejszego formułowania ocen i prognoz. Uzupełnieniem tego obrazu i materiałem do dalszej analizy powinna być struktura zatrudnienia, a więc dane dotyczące pracujących

Opracował:
dr Alfred Czesła
socjolog
Wojewódzki Urząd Pracy
w Olsztynie

Akceptował:
mgr Zdzisław Szczepkowski
Dyrektor
Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Olsztynie